

Stirna

Stirnos – grakštūs, mieli ir daugeliui pažįstami žvėreliai. Stirnos – mažiausi mūsų kanopiniai žinduoliai. Jos ilgakojės, plokščiu liemeniu, ilgais kaklais. Užpakalinės kojos truputį ilgesnės už priekines.

Patinai stambesni už pateles. Vasarinis kailis retas, raudonai ar geltonai rusvas. Žiemą tankesnis, purus, rusvai pilkas. Kūno apačia truputį šviesesnė. Uodegos pamate baltas „veidrodėlis“. Patinai su ragais. Patinų svoris rudenį – 22–35,7, o patelių – 23,5–35kg. Stirnos turi 32 ar 34 dantis. Patinų ragams būdinga „rožė“ (rago pamato sustorėjimas) ir „perlai“ (gauburėliai ant rago kamieno ir šakų). Suaugę stirninai ragus meta spalio-lapkričio mėn. Iki kovo–gegužės mėn. išauga nauji, kurie iki rujos (liepos mėn.) sukaulėja ir nusivalo oda.

Stirnos paplitusios visoje Lietuvoje. Jos įsikuria ir nedideliuose miškeliuose, lanko miško, pamiškių gyventojų sodus, laukus. Labiau joms patinka lapuotiniai. Žiemą būriuojasi. Nemiškinguose rajonuose jos ganosi laukuose. Stirnos ėda ažuolų, uosių, klevų, drebulių, šermukšnių lapus. Žinoma, mėgsta ir žolinius augalus, vėdrynus, žibuokles, žiognages, šlamučius, dobilus, rapsą. Neaplenkia gilių, laukinių obuolių, kriaušių. Maistą atryja ir gromuliuoja. Rujos metu patinai plotus žymi kvapiųjų liaukų išskyromis, ragais brūžuoja medžių kamienus ir taip žymi savo teritoriją. Snukis turi liaukas, todėl visada būna drėgnas. Manoma, kad tai padeda stirnai nustatyti vėjo kryptį. Kitos liaukos yra žemiau užpakalinių kojų kulno. Kojų kanopų užpakalinių kojų tarpupirščių jungiamojoje odoje taip pat liaukos. Jų išskyros žolėse palieka praėjusių stirnų kvapus, todėl padeda susirasti savo giminę. Stirninai turi kaktines odos liaukas, kuriomis žymi teritoriją trindami ragus į medžius. Patinai poruojasi su keliomis patelėmis. Pirmiausia ragus meta seni patinai. Patelės rujoja tik 4-5 dienas. Stirniukai gimsta gegužė–birželį. Jų esti vienas ar du. Naujagimiai vidutiniškai sveria 1,9 kg. Po 2-3 savaičių jie jau ėda žolę. Stirnos gyvena iki 12 metų. Didžiausi stirnų priešai – vilkai, o konkurentai dėl maisto – taurieji elniai. Stirnos ateina prie ėdžių, ėda šieną, beržų šluoteles, šakniavaisius. Lietuvoje jų medžioklė licencijuojama.